

14-тақырып. Электронды оқулық: ерекшеліктері және мүмкіндіктері

Жоспары:

1. Жоғары оқу орнының оқыту процесінде электронды оқулықты пайдалану мүмкіндіктері.
2. Ғалым К.Д.Бузаубакованың педагогикалық жоғары оқу орны білім алушыларына арналған «Педагогика» электронды оқулығының басты ерекшеліктері.
3. Ғалым К.Д.Бузаубакованың «Педагогика» электронды оқулығының құрылымы.

Ұсынылатын әдебиеттер

1. Бузаубакова К.Д., Амирова А.С., Маковецкая А.А. Цифрлы педагогика: Оқулық. –Тараз: «ИП «Бейсенбекова Ә.Ж.», 2022. –314 б.
2. Элен Битэм, Рона Шарп. Педагогиканы цифрлық дәуірде қайта зерделеу. ХХІ ғасырдағы оқыту дизайны. –Алматы: «Ұлттық аударма бюросы» қоғамдық қоры, 2019. – 328 б.
3. Петрова Е.В. Цифровая дидактика: проектирование процесса обучения и его сопровождение // Современное педагогическое образование. – 2018. – № 4. – С. 37– 42.
4. Нұрбеков Б.Ж. Қашықтықтан оқыту бойынша оқытушылардың кәсіби құзырлығын қалыптастырудың теориялық және әдіснамалық негіздері. П.ғ.д. ғылыми дәрежесін алу үшін дайындаған дисс. авторефераты. – Алматы, 2010. –51 б.
5. Джусубалиева Д.М. Формирование основ информационной культуры студентов в условиях дистанционного обучения. –Алматы: Ғылым. –199. -222 с.
6. Бузаубакова К.Д. Педагогика. Электронды оқулық. -Тараз: ИП «Бейсенбекова А. Ж. », 2022. <https://cloud.mail.ru/public/yNJ3/UmAWNQXXU>
7. Бузаубакова К.Д. Болашақ педагогтердің ақпараттық құзыреттіліктерін қалыптастыруда «Педагогикалық шеберлік» электронды оқулығын пайдалану ерекшеліктері//Қазақстан ғылымы мен өмірі. –№7. – 2020. – 90– 94 б.
8. Бузаубакова К.Д. Болашақ педагогтың креативті құзыреттілігін қалыптастыруда «Білім берудегі инновациялық технологиялар» электронды оқулығын тиімді пайдалану. Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясы Хабаршысы. – № 4. – 2017 (78). – 58–65 б.
9. Бузаубакова К.Д. «Педагогика» электронды оқулығы// «Педагогикалық білім беру – ел өркендеуі мен тұрақтылығының негізі: жаңа мүмкіндіктер және заманауи трендтер» атты Дулати Халықаралық педагогикалық оқулар жинағы. – Тараз: TarSU, 2022 . – 461– 463 б.
10. The Digital Competence Framework [Электронный ресурс]. –2018. Дата обновления: 12.2018.[URL:https://](https://)

1. Жоғары оқу орнының оқыту процесінде электронды оқулықты пайдалану мүмкіндіктері

Жоғары оқу орнының оқу-тәрбие процесінде цифрлы технологиялар, электронды оқулықтарды қолдану болашақ педагогтің білімін өздігінен жетілдіруге көмектеседі, сондай-ақ оның шығармашылығының қалыптасуына өз үлесін қосады, материалды толық әрі тереңірек меңгеруіне мүмкіндік береді.

Оқу-тәрбие процесінде электронды оқулықты пайдаланудың дайындық кезеңінде:

- болашақ педагогтың игерген білім, білік, дағдыларын диагностикалау жүйесі қамтамасыз етіледі;

- болашақ педагогтың таңдаған тақырыбының мағынасын толықтай ашуға көмектесетін оқу-ақпараттық мәліметтер жиналады, инновациялық-ақпараттық банкі құрылады.

Электронды оқулықты пайдаланудың негізгі кезеңінде:

- оқытушы өз материалын экран дисплейіне түсіре алады;

- оқытушы білім алушылармен кері байланысты қамтамасыз етуге мүмкіндік алады: болашақ педагогқа білім деңгейіне сәйкес кеңестер беріп, бақылау жасайды;

- сабақта болашақ педагогтың іс-әрекетін түгел бақылауға жол ашылады; студенттің өз білімін өзі бақылауына мүмкіндік туады.

Оқу-тәрбие процесінде электронды оқулықты пайдаланудың қорытынды кезеңінде:

- болашақ педагогтің іс-әрекетіндегі олқылық пен кемшіліктерді дер кезінде анықтауға және тіркеуге мүмкіндік ашылады;

- болашақ педагогтың іс-әрекетіндегі жіберген кемшіліктің себебін ашуға жол ашылады, оқу іс-әрекетін тұтастай талдауға болады;

- болашақ педагогтың оқу іс-әрекетіндегі кемшіліктерді болдырмаудың және алдын алу шараларын қарастыруға толық мүмкіндік жасалынады.

Болашақ педагогтің кәсіби құзыреттілігі оның кәсіби және даралық қасиеттерімен сипатталады. Болашақ педагогтің кәсіби құзыреттілігі – педагогикалық іс-әрекетті жүзеге асыру үшін жоғары нәтижеге қол жеткізетін оның теориялық және практикалық дайындығының бірлігі.

Педагог кадрларды даярлайтын жоғары оқу орындарында болашақ педагогтердің ақпараттық-коммуникативті құзіреттіліктерін қалыптастыруда электронды оқулықтар айрықша қызмет атқарады.

Осы оқулықтың авторы, ғалым К.Д. Бузаубакованың зерттеуі бойынша, электронды оқулық болашақ педагогтерді педагогикалық процестің қыр-сырымен таныстырып, болашақ педагогтердің педагогикалық қызметке жүйелі көзқарасын және кәсіби маңызды жеке тұлғалық сапасын қалыптастырады; болашақ педагог педагогика ғылымының құрылымы,

зерттеу объектісі, атқаратын қызметтері мен оқыту әдістемесі, мектепті басқару жүйесімен таныс болады; педагогиканың теориялық-әдіснамалық негіздерін, тәрбие теориясы мен әдістемесін, оқыту теориясы мен әдістемесін, педагогикалық басқару жүйесі бойынша жаңа білім игереді; педагогикалық процесті жүзеге асыру жолдарын және инновациялық педагогикалық технологияларды меңгереді.

Оқыту мен оқуда цифрлы технологияларды қолдану мақсаты – болашақ педагогтың қызығушылығын ояту; болашақ педагогтың белсенділігін арттыру.

Ең маңыздысы – оқыту мен оқуда электронды оқулықты пайдалануда оқытушының дайын білімді түсіндіріп қоюшы, бақылаушы, бағалаушы емес, танымдық іс-әрекетті ұйымдастыратын ұжымдық істердің ұйытқысы болатындығы. Тек осындай оқыту ғана болашақ педагогтың интеллектісінің көзін ашып, шығармашылығын дамытады.

Жоғары оқу орнының оқу-тәрбие процесінде болашақ педагогтың өз бетінше жаңа білімді меңгеруіне және шығармашылық ізденісіне жол ашатын электронды оқулықты пайдалану тиімді.

2. Ғалым К.Д.Бузаубакованың педагогикалық жоғары оқу орны білім алушыларына арналған «Педагогика» электронды оқулығының басты ерекшеліктері

Мәселен, ғалым К.Д.Бузаубакованың педагогикалық жоғары оқу орны білім алушыларына арналған «Педагогика» электронды оқулығының басты ерекшелігі – теориялық материал болашақ педагогтің креативті құзіреттілігін қалыптастыратындай етіп топтастырылған.

«Педагогика» электронды оқулығын пайдаланғанда болашақ педагогтер сындарлы ойлау нәтижесінде жаңа ақпарат жинауды; нақты дәлелдерді сын тұрғысынан талдау мен бағалауды; кепілдендірілген шешімдер мен жинақталған қорытындылар; ауқымды тәжірибе негізінде болжамдар мен ұтымды ұсыныстарды жасауды меңгереді.

Болашақ педагог берілген мәнмәтінді есепке ала отырып, бақылау мен тыңдау арқылы дәлелдер жинастыру және шешім қабылдау үшін талапқа сай өлшемдерді қолдану сияқты дағдыларды қалыптастырады.

К.Д.Бузаубакованың «Педагогика» электронды оқулығын пайдаланғанда болашақ педагогтердің цифрлы құзыреттіліктерін қалыптастырудың төмендегідей артықшылықтары бар:

- болашақ педагогтер өз бетінше жұмыс жасайды: болашақ педагог өздігінен ізденіп, қарастырылған материалдардан өзіне қажетті материалды, жаңа ақпаратты дер кезінде таба алады;

- болашақ педагогтердің танымдық белсенділігі артады: әртүрлі деңгейдегі таным процесі барысында болашақ педагог өзінің қызығушылығы мен қажеттілігінен шығатын мәселелерді тиімді шешу белсенділігін арттырады.

- болашақ педагогтердің креативті ойлауы қалыптасады: болашақ педагогке ең қиын сұрақтарға жауап табуға, шешім шығаруға, сындарлы

ойлауға жол ашылады; болашақ педагог өзінің, өзгенің көзқарасын бағалап, сол арқылы сыни ойлай білуді үйренеді; болашақ педагог салыстыра отырып, бұрынғы өтіп кеткен материалдар мен жаңа білім арасындағы логикалық байланыстарды анықтауды үйренеді;

- болашақ педагогтердің шығармашылық ізденісі қалыптасады: мәселені қоя білу, сұрақтарға жауап іздеу, нәтижені сұрыптау және т.б. зерттеушілік құзыреттілігі қалыптасады; сыни тұрғыдан ойлау нәтижесінде болашақ педагогтер қойылған мәселені шешуде оңтайлы шешім тауып, оны дәлелдермен негіздейді; мәселені шешудің басқа жолдарын іздестіреді; педагогикалық процеске жан-жақты терең зерттеу, бақылау, талдау жасайды; өз ойын, өз тұжырымын дәлелдеуге тырысады; ең бастысы болашақ педагог өз бетінше білімді игереді; өзін-өзі дамытады.

Болашақ педагогтердің цифрлы құзыреттіліктері олардың сыни ойлау, жаңа ақпараттарды іздеу, өңдеу және сұрыптау сияқты практикалық машықтар арқылы ғана қалыптасатындықтан жоғары оқу орындарында электронды оқулықтарды пайдаланудың маңызы ерекше.

Электронды оқулықтың ерекшелігі – теориялық материалдың ішіндегі сурет, кестелер студенттердің креативті ойлауына, шығармашылық ізденісіне негізделген.

Оқыту мен оқуда цифрлы технологияларды пайдалануда компьютер жұмыс құралы ретінде мәтінді дайындау және есте сақтау құралы; мәтіндік редактор; сызба, кесте құралы, графиктік редактор; есептегіш машина; нобайлау құралы қызметін атқарады.

Оқыту мен оқуда цифрлы технологияларды қолдану бақылау, тәжірибе, толғану және пайымдау нәтижесінде алынған ақпаратты ұғыну, бағалау, талдау және синтездеуде қолданылатын әдіс болып табылады.

Оқыту мен оқуда цифрлы технологияларды пайдалану тиісті ақпарат жинауды; дәлелдерді сын тұрғысынан талдау мен бағалауды; кепілдендірілген шешімдер мен жинақталған қорытындылар; ауқымды тәжірибе негізінде болжамдар мен ұсыныстарды қайта қарауды қамтиды.

«Педагогика» электронды оқулығы болашақ педагогтерді тұтас педагогикалық процестің қыр-сырымен таныстырып, педагогикалық іс-әрекеттің теориясымен қаруландырады; болашақ педагогтердің өзінің кәсіби қызметіне жүйелі көзқарасын және кәсіби маңызды жеке тұлғалық сапасын қалыптастырады; болашақ педагогтердің өзінің кәсіби қызметіне жүйелі көзқарасын қалыптастырады; болашақ педагогтердің шығармашылық ғылыми-ізденіс жұмыстарға, өздігінен білім алуына дайындығын қалыптастырады; болашақ педагогке инновациялық технологияларды оқу-тәрбие процесіне тиімді қолдануға мүмкіндік береді; оқытуда іс-әрекетке бағыттап жүргізуді көздейді; студенттердің танымдық белсенділіктерін арттыруға көмектеседі; оқытудың интербелсенді әдіс-тәсілдерін қолдануға көмектеседі; болашақ педагогтердің цифрлы-креативті құзыреттіліктерін дамытады.

Білім беру процесінде «Педагогика» электронды оқулығын пайдаланғанда болашақ педагогтер алуан түрлі ақпараттық және бейне

материалдарды пайдалану арқылы білімін жан-жақты жетілдіреді, сындарлы ойлау қабілеті артады, пәнге деген қызығушылығы артып, шығармашылық ізденісі қалыптасады, тақырыптың түсінбеген жерлерін қайта-қайта қарап, зерделеуге мүмкіндік ашылады.

Электронды оқулық педагогикалық мамандықта білім алып жатқан жоғары педагогикалық оқу орны студенттеріне арналады.

Қызметтік мүмкіндіктері: Электронды оқулық болашақ педагогтерді педагогикалық процестің қыр-сырымен таныстырып, болашақ педагогтердің педагогикалық қызметке жүйелі көзқарасын және кәсіби маңызды жеке тұлғалық сапасын қалыптастырады; болашақ педагог педагогика ғылымының құрылымы, зерттеу объектісі, атқаратын қызметтері мен оқыту әдістемесі, мектепті басқару жүйесімен таныс болады; педагогиканың теориялық-әдіснамалық негіздерін, тәрбие теориясы мен әдістемесін, оқыту теориясы мен әдістемесін, педагогикалық басқару жүйесі бойынша жаңа білім игереді; педагогикалық процесті жүзеге асыру жолдарын және инновациялық педагогикалық технологияларды меңгереді.

Негізгі техникалық сипаттамасы:

- CPU-Intel III-500 MHz;
- RAM-64 Mb;
- HDD-2 Gb ашық кеңістік;
- Vega-8 Mb;
- CD-ROM-20x;
- Операциялық жүйе – Windows'98 и Windows ME и Windows XP

Процессор: Microsoft®Windows®. Intel® Pentium® II немесе тактік жиілігі 450МГц кем емес типтік процессор, AMD Athlon® немесе тактік жиілігі 600 МГц кем емес типтік процессор.

Зерде:128 Мб оперативті зерде Mac OS X. Процессор Intel Core™ Duo тактілік жиілігі 1,33 ГГц кем емес, PowerPC® Процессор G3 тактілік жиілігі 500 МГц1 кем емес 128 Мб оперативті зердесі.

Бағдарламалау тілі: Action Script 2.0 .

Электронды оқулықтың мақсаты: болашақ педагогтердің өзінің кәсіби қызметіне жүйелі көзқарасын қалыптастыру; болашақ педагогтердің өздігінен білім алуына дайындығын жетілдіру; болашақ педагогті цифрлық технологияларды оқу-тәрбие процесіне тиімді қолдануға үйрету; болашақ педагогтердің танымдық белсенділіктерін және ақпараттық, шығармашылық құзыреттіліктерін, цифрлы-креативті құзыреттіліктерін қалыптастыру.

3. Ғалым К.Д.Бузаубакованың «Педагогика» электронды оқулығының құрылымы

Электронды оқулықтың БАС МӘЗІРІ 6 блоктан тұрады:

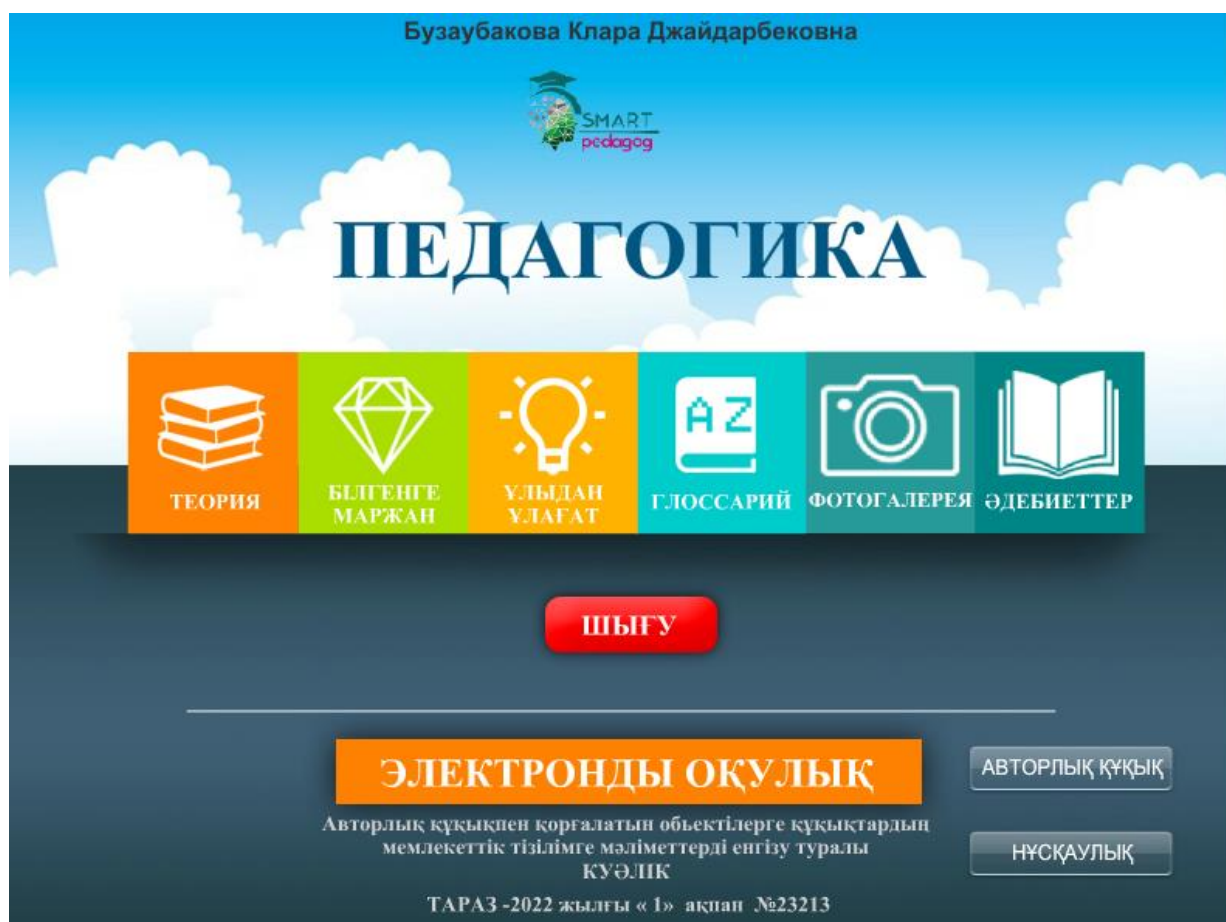
- 1) Теория;
- 2) Білгенге маржан;
- 3) Ұлыдан ұлағат;
- 4) Глоссарий;
- 5) Фотогалерея;

6) Әдебиеттер (1-сурет).

Электронды оқулықтың бас мәзірінің соңына қарай ортасында «Шығу» шертпесі және оң жағында «Нұсқаулық» және «Авторлық құқық» шертпесі орналасқан.

I. Электронды оқулықтың «Теория» блогы 12 ұяшықтан – 12 тақырыптан, яғни 12 лекциядан тұрады:

- 1) «Қазіргі жағдайдағы білім берудің басымдылық рөлі».
- 2) «Педагогикалық кәсіп пен іс-әрекеттің жалпы сипаттамасы».
- 3) «Педагогика адам туралы ғылым жүйесінде. педагогикалық зерттеудің әдіснамалық негіздері мен әдістері».
- 4) «Жеке тұлға тәрбиенің объектісі, субъектісі ретінде және оның дамуы мен қалыптасуының факторы».
- 5) «Тұтас педагогикалық процестің (ТПП) мәні мен құрылымы».
- 6) «Ғылыми дүниетаным – оқушының интеллектуалды дамуының негізі».

Сурет 1 – Электронды оқулықтың БАС МӘЗІРІ

7) «Тұтас педагогикалық процестегі тәрбиенің мәні мен мазмұны, отбасы тәрбиесінің негіздері».

- 8) «Тәрбиенің формалары мен құралдары».
- 9) «Оқыту процесінің маңызы».
- 10) «Қазіргі мектептегі білім мазмұнының ғылыми негіздері».
- 11) «Оқыту формалары, әдістері мен құралдары тұтас педагогикалық процестің қозғаушы механизмі ретінде».
- 12) «Оқытудағы диагностика және бақылау, мұғалімнің кәсіби іс-әрекетіндегі оқыту технологиялары» (2-сурет).

Сурет 2 – Электронды оқулықтың «Теория» блогы

«1 тақырып» ұяшығын бассаңыз 1-тақырыптың мазмұны ашылады (3-сурет).

1-тақырыптың жоғары сол жақ шетінде кішкентай 2 ұяшық орналасқан: үй пішініндегі ұяшық; өзара бір-біріне параллель көлденеңнен орналасқан 3 сызықшамен бөлінген тіктөртбұрыш пішіндегі ұяшық.

Егер үй пішініндегі ұяшықты бассаңыз бас мәзірге қайта келесіз. Ал егер өзара бір-біріне параллель көлденеңнен орналасқан 3 сызықшамен бөлінген тіктөртбұрыш пішіндегі ұяшықты бассаңыз – 1-тақырыптың бас мәзірі ашылады және онда төмендегідей ұяшықтар орналасқан: «Тест»; «Блиц тур»; «Бейне сабақ»; «Педагогикалық сөзжұмбақ»; «Педагогикалық жағдаят»; «Шығармашылық тапсырма».

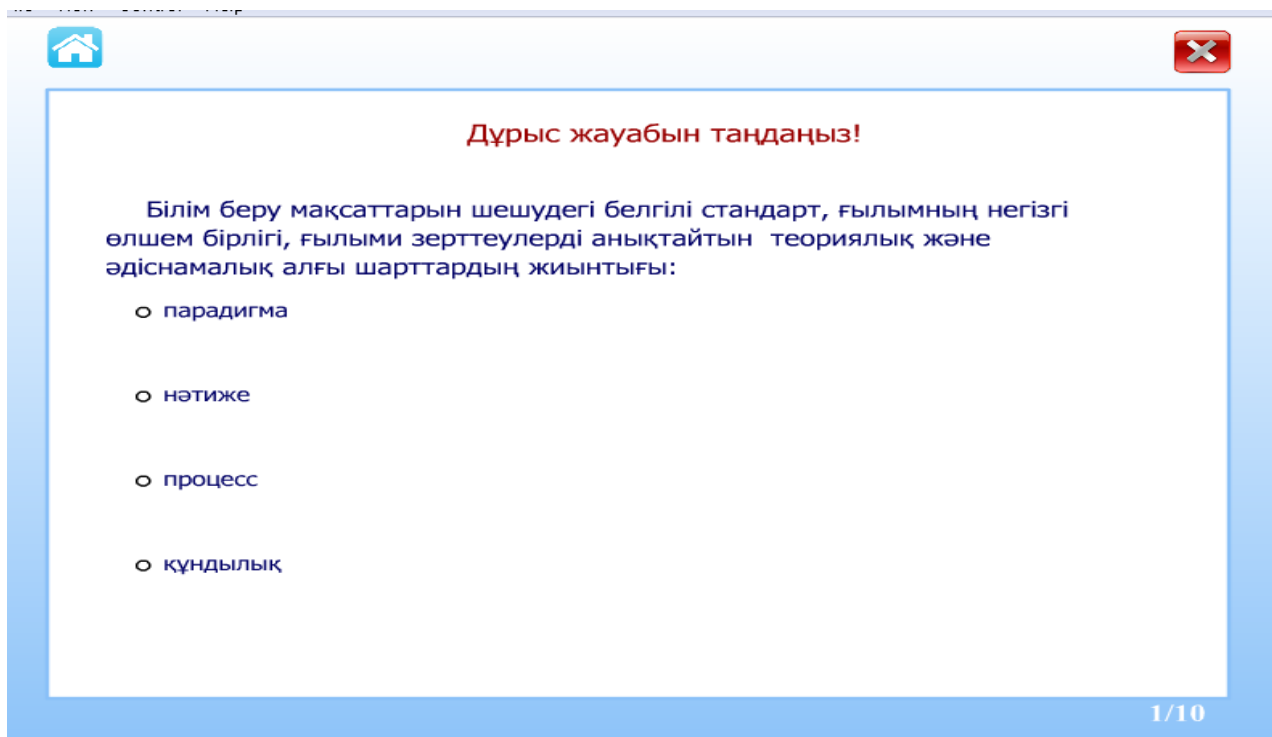
Сурет 3 – Электронды оқулықтың «Теория» блогының «Тақырып» бөлігі

Электронды оқулықтың «Тест» блогында әрбір тақырып бойынша білімді бақылау мен бағалауға арналған 10 тест тапсырмалары беріледі. Жауап дұрыс болса – **жасыл** белгі, ал дұрыс болмаса – **қызыл** түспен белгі беріледі; тест соңында қанша сұраққа дұрыс жауап берілгені және оған қанша уақыт кеткенін көрсетеді (4-сурет).

«Қайтадан» шертпесін басу арқылы нәтижені жақсартуға болады. Бұл жолы тест тапсырмаларының келу реті немесе рет саны ауысады.

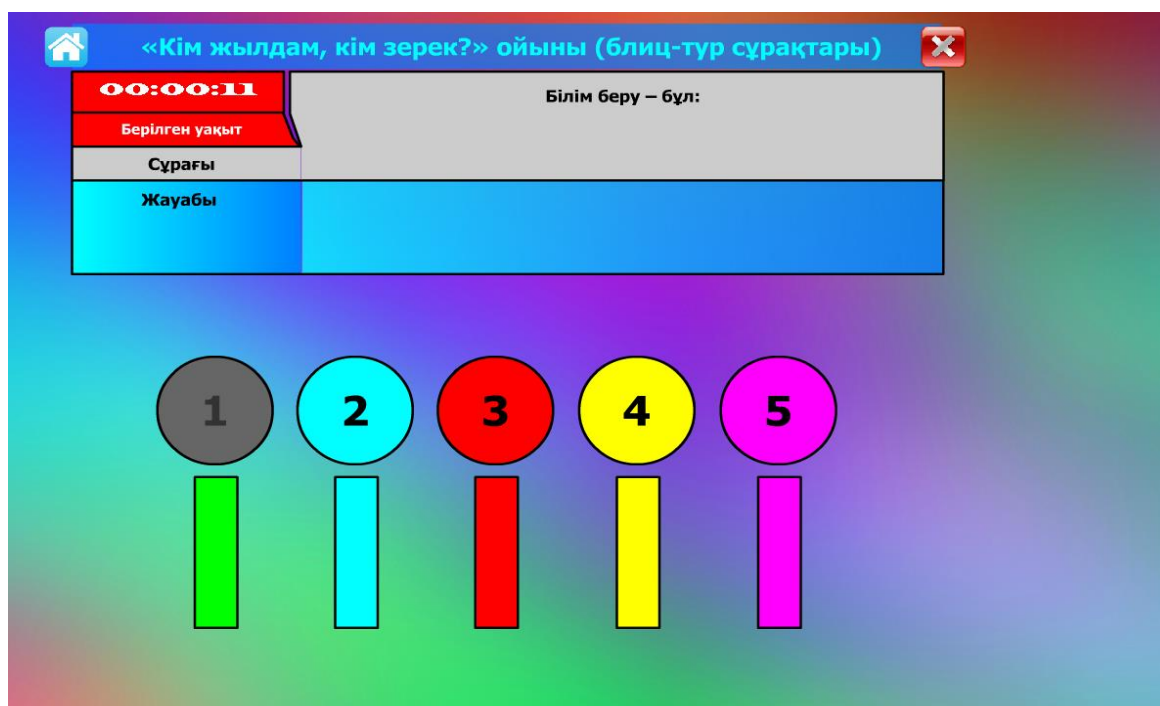
Өзара бір-біріне параллель көлденеңнен орналасқан 3 сызықшамен бөлінген тіктөртбұрыш пішіндегі ұяшықты басып, 1-тақырыптың бас мәзіріне шығуға мүмкіндік бар.

Электронды оқулықтың «Блиц тур» блогында 1, 2, 3, 4, 5 сандарымен белгіленген 5 шертпе орналасқан. «Блиц тур» ұяшығында «Кім жылдам, кім зерек?» ойыны ретінде блиц-тур сұрақтары беріледі. Әр тақырыпта 5 блиц-тур сұрақтары беріледі (5-сурет).

Сурет 4 – Электронды оқулықтың «Тест» блогы

Таңдаған ұяшықты ашқанда сұрақ мәтіні, берілген уақыт – 20 секунд жүріп отырады, 20 секунд уақыт өткеннен кейін дұрыс жауап ашылады.

Сурет 5 – Электронды оқулықтың «Блиц тур» блогы

Электронды оқулықтың «Бейнесабақ» шертпесін басу арқылы 1- тақырыптың мазмұнын ашатын автордың бейнесабағын көруге болады. Әрбір бейнесабақ тақырып мазмұнын ашатындай іріктелген (6-сурет).

Сурет 6– Электронды оқулықтың «Бейнесабақ» блогы

«Бейнесабақ» мәзірінің жоғары оң шетіндегі «Басты бет» шертпесін басу арқылы 1- тақырыптың бас мәзіріне баруға болады

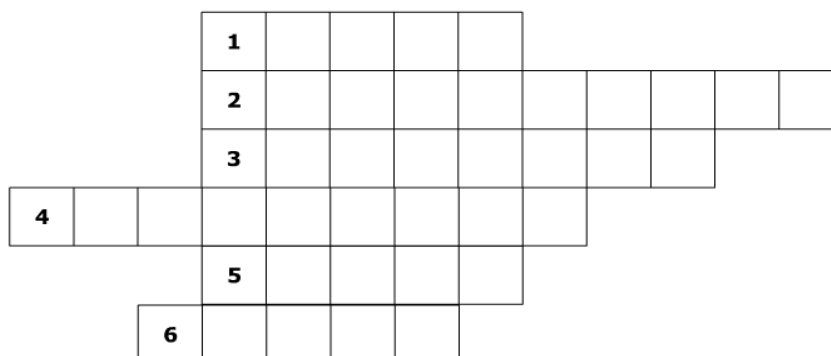
Электронды оқулықтың «Педагогикалық жағдаят» шертпесін басу арқылы 1-тақырыптың мазмұнын ашатын 5 педагогикалық жағдаятпен танысып, оны шешу ұсынылады.

«Педагогикалық жағдаят» мәзірінің жоғары оң шетіндегі «Басты бет» шертпесін басу арқылы 1- тақырыптың бас мәзіріне қайта баруға болады.

Электронды оқулықтың «Педагогикалық сөзжұмбақ» шертпесін басу арқылы әрбір тақырыптың мазмұнын ашатын педагогикалық сөзжұмбақты шешу ұсынылады (7-сурет).

«Педагогикалық сөзжұмбақ» мәзірінің жоғары оң шетіндегі «Басты бет» шертпесін басу арқылы 1- тақырыптың бас мәзіріне қайта баруға болады.

«БІЛІМ» СӨЗЖҰМБАҒЫ

Сұрақтары:

1. Білім берудің баламалы нысаны; негізгі және қосымша жалпы білім беру бағдарламалары мен жоғары басқыштағы оқушылар үшін кәсіби бағдары бар оқытуды жүзеге асыратын орта жалпы білім беретін оқу орны.
2. Толықтыру, жеке тұлға мен топтардың әлеуметтік бірлестікке бірігуі.
3. Негізгі және қосымша жалпы білім беру бағдарламаларын іске асыратын, оқушыларды олардың бейімділігі мен қабілетіне сәйкес тереңдетіп, салаға бөліп, саралап оқытуды көздейтін жалпы орта білім беретін оқу орны.

Сурет 7– Электронды оқулықтың «Педагогикалық сөзжұмбақ» блогы

Электронды оқулықтың «Шығармашылық тапсырма» шертпесін басу арқылы 1-тақырыптың мазмұнын ашатындай шығармашылық тапсырмамен танысуға болады (8-сурет).

«Шығармашылық тапсырма» мәзірінің жоғары оң шетіндегі «Басты бет» шертпесін басу арқылы 1-тақырыптың бас мәзіріне қайта баруға болады.

Басты бет

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ТАПСЫРМА

ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ТАПСЫРМА - 10

Шығармашылық тапсырма- 10.1

Сынып-сабақ жүйесінің ерекшеліктерін ашыңыз және 1-кестені толтырыңыз.

Кесте-1. Сынып-сабақ жүйесінің ерекшеліктері

Артықшылықтары:

1.

2.

3.

4.

5.

Кемшілігі:

1.

2.

3.

4.

5.

**Сурет 8 – Электронды оқулықтың
«Шығармашылық тапсырма» блогы**

II. Электронды оқулықтың «Білгенге маржан» блогында болашақ педагогтің танымдық-креативтік құзыреттіліктерін қалыптастыратындай дидактикалық материалдық материалдар топтастырылған.

Білгенге маржан»» мәзірінің жоғары оң шетіндегі «Басты бет» шерпесін басу арқылы 1- тақырыптың бас мәзіріне қайта баруға болады.